

In gevangenschap leven de apussen niet lang; of hun leven in de vrije natuur langer duurt is niet met zekerheid te zeggen. De mijne hebben gegeten, zooveel ze lustten; ze hebben bij mij thuis nog een dag of acht geleefd.

Toch heb ik er niet veel meer aan kunnen waarnemen, dan hun bewegingen. Ze zwommen *soms* op den rug, *meestal* met het rugschild opwaarts gekeerd. De eieren die zij tusschen de pooten droegen, (namelijk tusschen het 10^{de} en 11^{de} van de ruim 30 paar kieuwpooten) lieten ze al spoedig vallen; het waren kleine gele dingetjes. net schelvischkuit.

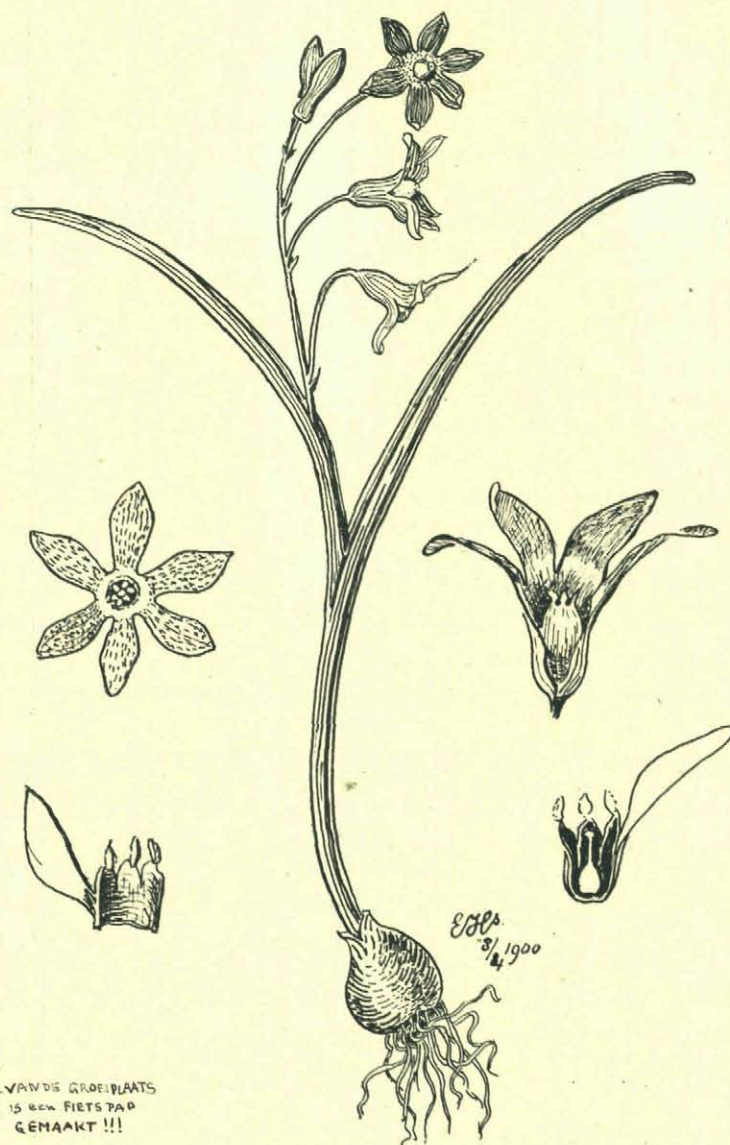
Hadden ze een wormpje op den bodem van den flesch ontdekt, dan veroorzaakten zij, door met al hun dertig paar pooten te roeien een strooming in 't water, die het wormpje tusschen hun voorste pootrijen deed opgolven; dan werd het gegrepen en uitgezogen. Een heele dag was noodig voor een wormpje of stukje worm van 1 à 2 cM. lengte.

Branchipus draagt de eieren in een taschje dat aan de eerste ringen van 't achterlijf is bevestigd. Men kan ze nog veel duidelijker zien liggen, dan bij Apus. De sprieten van Branchipus zijn bij Apus niet te vinden, en deze heeft ook geen oogen op steeltjes, die een heel eind van den kop afstaan, maar drie onbeweeglijke, enkelvoudige oogen boven op 't kopschild. De drie draden, aan weerszijden van het schild van Apus, zijn de drie takken van het eerste paar pooten.

Nu moet ik nog de vondst vermelden van een prachtige rozeroode anemone, door den heer De Moor van Amsterdam, in 't wild bij het Manpad geplukt. Het bleek te zijn *Anemone hortensis*; de bloem komt in vorm overeen met de blauwe anemone, de bekende *Anemone appenina* van Elswoud; maar de drie omwindselblaren zijn bij *A. hortensis* bijna gaaf; ook de wortelbladeren zijn veel minder ingesneden dan bij de blauwe en de bosch-anemone.

Nog ontvingen we een bandvorming (fasciatie) van sneeuwkllokje van den heer Musschenhage uit Zwolle; een dito van een asperge, gezonden door den heer de Fremery, Oldeberm, te Bussum; veel exemplaren of teekeningen van abnormale tulpen en hyacinthen, o.a. een heel aardige van Jeanne Vrijdag leerlinge van de school der N. Schoolvereeniging te

Amsterdam; dan de noodige wilgenroosjes, elzen-takken met bandvorming en ten slotte een welkome herhaling van een vondst van voor twee jaar: een



Sneeuwroem (*Chinodoxa*) bij den Aerdenhout.
Naar een ex. gevonden door H. J. ZIJLSTRA.

fraai plantje *Chinodoxa* of Sneeuwroem, heerlijk blauw met wit bij Bloemendaal gevonden, wel in 't wild, maar natuurlijk uit een tuin of van een kweekveld ontvlucht.

E. HEIMANS.



De Ornis van Doorn.

In een der vergaderingen van de Nederlandsche Ornithologische Vereeniging is gewezen op het nut van locaalfauna's ten einde met behulp van deze te geraken tot een voldoende overzicht

van de verspreiding der verschillende vogelspecies over ons geheele land. De wensch werd door het bestuur te kennen gegeven dat de leden zooveel mogelijk zouden trachten ieder voor zijn eigen omge-

ving een behoorlijke lijst van de aldaar voorkomende vogels samen te stellen en aan de Vereeniging mede te deelen, waarbij natuurlijk alleen zeer stellige waarnemingen mogen worden geboekstaafd.

Mij richtend naar dit uitgesproken verlangen, heb ik mijn best gedaan eene volledige lijst op te maken van de vogelsoorten die in de gemeente Doorn (prov. Utrecht) voor zooverre mij bekend, zijn aangetroffen. Ofschoon het eerst mijn plan was om ook de vogelsoorten voorkomende in de naaste omgeving van Doorn te behandelen, heb ik bij nader inzien beter gevonden mij streng te bepalen binnen de grenzen dier gemeente. Eener uitbreiding toch daarbuiten zou steeds iets willekeurigs aankleven daar „naaste omgeving” zich nu eens meer, dan weer minder ver kan uitstrekken en daardoor een rekbaar en niet vast afgebakend begrip is.

Bij mijn bewerking nam ik als schema een dergelijke faunistische opgave die ten vorigen jare in een duitsch tijdschrift werd gepubliceerd en waarvan de samenstelling mij trof door hare bondigheid en haar zaakrijken vorm, zoodat ik meende niet beter te kunnen doen dan dit goede voorbeeld te volgen.

Indertijd toen ik nog te Lisse (Z. Holl.) woonde, heb ik een verslag gegeven van de toenmaals aldaar door mij gevonden vogelsoorten, welk verslag is opgenomen in het destijds door den Heer J. H. van Balen geredigeerd weekblad „de Vogel”, welk blad slechts korte jaren heeft mogen bestaan. Dit verslag bevatte evenwel uitsluitend die vogelsoorten die ik had opgemerkt op de door mij in de jaren 1887 — 1895 bewoonde buitenplaats, zoodat het niet kan gelden voor de geheele gemeente Lisse. Toch bevatte mijn lijst 87 soorten, die alle meer of minder talrijk en regelmatig op een oppervlakte van ongeveer tien hectaren door mij waren geconstateerd, en waarvan 40 als broedvogels waren aangetroffen.

De lijst thans door mij opgemaakt voor Doorn bevat de vogelspecies opgemerkt op een heel wat grooter gebied, uit zeer verschillende terreinsoorten samengesteld, waar naaldhoutbosschen afwisselen met parken en hakhout, waar heidevelden, boomgaarden, wei- en bouwlanden, griendgronden enz. worden gevonden, zoodat voor een groot aantal vogels van uiteenloopenden aard hier de voorwaarden bestaan zonder welke zij niet leven kunnen.

Bij de samenstelling van onderstaande opgaven zijn, zooals men zien zal, de indeeling en de nomenclatuur van Albarda's vogellijst gevolgd.

1. *Trypanocorax frugilegus* (L.) Roek. Grootendeels zomervogel; broedt hier in enkele exemplaren op een buitenplaats. Trekt soms in menigte in October door, vermengd met *Corone cornix* en *Colaeus monedula*. Een aantal blijft 's winters over.

2. *Corvus corax* L. Raaf. Heb ik slechts éénmaal waargenomen op de heide (26 Sept. 1899).
3. *Colaeus monedula* (L.) Kauw. Broedt in groot aantal in de holle beuken op buitenplaatsen. In het najaar trekken zeer vele door.
4. *Corone corone* (L.) Zwarte Kraai. Broedt en blijft hier het geheele jaar in tamelijk grooten getale. Broedt vroeg, niet altijd in alleen staande hoge boomen, maar ook in boschjes van opgaand hout.
5. *Corone cornix* (L.) Bonte Kraai. Trekt in voor- en najaar in grooten getale door. Zeer enkele blijven den winter over. Bij den voorjaars trek zijn de exemplaren zeer verspreid en vliegen hoog; bij den najaars trek vliegen zij meest vrij laag en in gezelschappen vereenigd.
5. *Nucifraga caryocatactes* (L.). Notenkraker. Werd door mij herhaaldelijk waargenomen in October van het aan notenkrakertrek zoo rijke jaar 1900. Deze vogels waren uiterst mak en lieten slechts bij uitzondering hun stem vernemen.
6. *Pica pica* (L.) Ekster. In enkele paren voorkomende standvogel. Wordt wegens zijn schadelijkheid ijverig vervolgd. Broedt vroeg in het jaar.
8. *Garrulus glandarius* (L.) Gaai. Broedt in enkele paren. Trekt soms (zooals in 1901) in den herfst in vrij grooten getale door. In jaren waarin veel eikels zijn, blijven vele trekkers tot in den laten herfst. Des winters zijn steeds eenige hier en daar te zien.
9. *Oriolus oriolus* (L.) Wielewaal. Komt in niet grooten getale begin Mei hier aan (10 Mei '96, 7 Mei '97, 3 Mei '98, 9 Mei '99, 5 Mei '00, 6 Mei '01.) Broedt op zeer verschillende hoogte (meestal zeer hoog) in eiken en beuken. Vertrekt einde Augustus of begin September.
10. *Lanius excubitor* L. Klapekster. Wordt alleen nu en dan op den trek of des winters zwervend waargenomen, dit laatste zeer enkel. 10 Februari 1897 werd op de heide een voorwerp geschoten en 15 October 1901 zag ik op ditzelfde terrein 2 stuks bijeen.
11. *Lanius Collurio* L. Grauwe Klauwier. Broedvogel vooral in de boschjes op de heide. Trekt bij nacht en komt tegen half Mei, terwijl hij ons in September verlaat. 19 September 1898 schoot ik een zeer jong, niet lang geleden uitgevlogen ♂. 8 Juli 1901 vond ik een troepje pas vlugge jongen. Gevaarlijke nestroover.
12. *Sturnus vulgaris* L. Spreeuw. Algemeen en zeer talrijk. Broedt overal; trekt in het najaar in groote vluchten door; o.a. passeerden op 16 en 17 October 1901 tienduizenden dezer vogels. Enkele vluchten overwinteren op de weilanden en bouwvelden. Het getal der broedende spreeuwen is, sedert ik hier woon, niet onbelangrijk

toegenomen, 't geen trouwens bijna overal het geval is.

In de vorige maand April (1901) zag ik elken avond talrijke, vrij groote troepen spreeuwen over mijn huis in noordelijke richting vliegen, waarschijnlijk zich naar hun nachtrustplaats begevend. Dit trekken had avond aan avond plaats juist tusschen 6 $\frac{3}{4}$ en 7 uur.

13. *Ligurinus chloris* (L.) Groenling. Broedt vrij algemeen in tuinen. Trekt overdag. Komt zeer vroeg in 't jaar aan (23 Maart 1897). Van eene overwintering heb ik hier slechts nu en dan iets bespeurd. Tamelijk vele trekken in October door.

14. *Fringilla coelebs* L. Vink. Stand-, broed- en dagtrekvoegel. Vele paren broeden hier, en een grooter of kleiner aantal (waarbij vele wijfjes) overwintert alnaarmate van het mindere of meerdere aanwezig zijn van beukennoten. In den winter 1900-01 die zoo rijk aan die vruchten was, zijn honderden vinken hier gebleven. Trekt in October in groote menigte door (o.a. 17 October 1901). De vink is een van de eerste vogels die in het vroege voorjaar zijn zang laat hooren, eerst wat stumperachtig, maar van lieverlede helderder en voller. Den eersten zang hoorde ik resp. 16 Febr. '99, 24 Febr. '00, 11 Febr. '01.

15. *Fringilla montifringilla* L. Keep. Op den najaars-trek menigvuldig maar in geringer getale dan de gewone vink. Overwinterde talrijk in 1900-'01 en sommige bleven tot laat in April. De laatste zag ik 18 April in gezelschap van vinken.

16. *Chrysomitris spinus* (L.) Sijsje. Hoofdzakelijk op den najaarstrek, maar niet in grooten getale. Kleine vluchten worden in den winter en het voorjaar soms gezien. 24 Jan. '01, twaalf stuks in elzen, 13 Febr. 3 bij mijn huis; 14 Febr. vonden we een dood ♂ in de dikke sneeuw op den straatweg.

17. *Cannabina cannabina* (L.) Kneu. Gewone broedvogel, voornamelijk op de heide. Wordt meestal reeds in Februari gezien (19 Febr. 97, 14 Febr. 98, 26 Febr. 00). Trekt in het najaar niet talrijk door.

18. *Passer domesticus* (L.) Huismusch. Evenals overal zeer talrijk en lastig. 2 April 1899 werd een witgeklekt ♂ door mij in mijn tuin geschoten.

19. *Passer montanus* (L.) Ringmusch. Gewone broedvogel. In den herfst in troepen waarvan enkele den winter overblijven.

20. *Pyrrhula pyrrhula europaea* (V.) Goudvink. Ik heb lang in de meening verkeerd dat deze soort hier niet broedde. Toch zag ik 9 Juni een paar (♂ en ♀) op een met bosch omzoomd weiland zitten en vernam later van een waarnemer alhier dat hij het broeden had geconstateerd. Als eerste waarnemingsdatum noteerde ik 27 Febr. 97, 26 Febr. 98, 1 Maart 99, doch bemerkte later dat ook wel eens enkele voorwerpen overwinteren, zoodat men niet zeker

weet of men zóó vroeg in het jaar met een nieuw aangekomen dan wel met een overwinterd hebbenden vogel te doen heeft. In het najaar worden nu en dan enkele exemplaren gezien. Het grootere oostelijke ras heb ik hier nog niet opgemerkt, wel te Lisse in 1895.

21. *Emberiza schoeniclus* (L.) Rietgors. Zeldzame doortrekker in het vroege voorjaar. Den 4e Maart 1897 vond ik aan een klein begroeid slootje twee nog niet volkomen uitgekleurde mannetjes

en 10 Maart 1898 een eenzaam ♀ dat op den top van een jongen den zat, zeer ver van het water verwijderd. Daar een dennenbosch een hoogst ongewone verblijfplaats voor de rietgors is, meende ik eerst met eene andere gorssoort te doen te hebben, en schoot daarom den vogel, die bij onderzoek evenwel een gewone *Schoeniclus* bleek te zijn.

22. *Emberiza citrinella* (L.) Geelgors. Niet zeer talrijke broedvogel. Trekt in het najaar weinig door en overwintert soms in kleine gezelschappen. Laat gewoonlijk in de eerste dagen van Maart voor 't eerst zijn gezang hooren.

23. *Alauda arvensis* L. Veldleeuwrik. Broedt voornamelijk op de heide. Verschijnt zeer vroeg in 't jaar; wanneer sneeuw invalt, verschijnen soms groote troepen, zooals op 5 Febr. 1897 het geval was. Trekt soms in



Berken op de heide.

- October (17 Oct. 1901) in ontelbare menigte door.
24. *Lullula arborea* (L.) Boomleeuwerik. Niet zeer talrijke broedvogel op de heide. Verschijnt vroeg in 't jaar, maar ongeregeld (8 Maart '97, 26 Febr. '98, 8 Febr. '99, 27 Febr. '00, 8 Maart '01). Trekt in het najaar (half October) in vrij groote gezelschappen door. 28 Mei 01 zag ik vlugge jongen.
 25. *Motacilla alba* L. Witte kwikstaart. Gemeene broedvogel die in aantal schijnt toe te nemen. 13 Juni 1901 zag ik vele volwassen jongen. Komt vroegtijdig aan (11 Maart '97, 15 Maart '98, 3 Maart '99, 27 Febr. '00, 22 Maart 1901) maar overwintert hier nooit.
 26. *Motacilla melanope* Pall. Groote gele kwikstaart. Een stuk in vrouwelijk kleed werd 29 Maart 1899 door mij waargenomen aan den kant eener drooge sloot bij de pastorie alhier.
 27. *Anthus trivialis* (L.) Boompieper. Algemeene broedvogel, voornamelijk op de heide waar boomen staan. Trekt bij nacht. Aankomst in April (9 April '97, 16 April '98, 18 April '99, 22 April '00, 12 April '01); de meeste vertrekken in September, maar enkele later.
 28. *Anthus pratensis* (L.) Graspieper. Is bijna het geheele jaar door aanwezig, daar hij, met name op de heide, steeds in eenige exemplaren overwintert. Aldus is het zeer moeilijk het tijdstip aan te geven van zijne eerste verschijning in het voorjaar. Trekt overdag. 11 October 1901 trokken deze vogels in menigte in Z.-W. richting over de heide.
 29. *Anthus campestris* (L.) Duinpieper. Is sedert ik hier woon gedurig in aantal verminderd, niet

door vervolging, maar door den gestadigen aanplant van dennebosschen waardoor de kale gronden, waarop deze soort zich uitsluitend ophoudt, komen te vervallen. In 1901 heb ik slechts 3 stuks gezien. Is hier broedvogel; aankomst in de tweede helft van April.

Het vederkleed verschilt zeer naar het jaar-
getijde. De in het voorjaar aankomende oude vogels zijn op de onderdeelen zeer licht geel, de kin witachtig, krop en zijden van den romp eenigszins donkerder zandkleurig dan het midden van borst en buik. Op den krop ziet men zeer enkele kleine bruine lengtevlakjes. Een zeer duidelijke lichte streep loopt over het oog en de groote en kleine dekvederen van den vleugel, evenals de kleine vleugelpennen zijn zeer breed roestgeel gezoomd.

In den zomer, begin Juli reeds, zijn de onderdeelen lichter maar tevens eenigszins groezeliger terwijl eenige meerdere vlakjes op den krop te zien zijn (misschien individueel); de lichte vederranden op de vleugels smaller tengevolge van afslijting.

De jonge vogels die ik einde Juli geheel volwassen vond, hebben geheel witachtige onderdeelen, met sterke bruine vlekking op den krop en bruine lengtestrepen op de schenkelvederen. Alle vederen van de bovendeelen effen bruin met geelachtige randjes, zoodat deze deelen een sterk geschubd voorkomen hebben. Vleugelpennen en dekvederen zeer breed bruingeel omlijst.

(Wordt vervolgd.)

Mr. R. Baron SNOUCKAERT VAN SCHAUBURG.



Eenige botanische bijzonderheden.

In den Ven jaargang deelde ik onder dezen zelfden titel eenige zaken mede, die zooal niet tot de merkwaardigheden, dan toch zeker tot de bijzonderheden behooren. Sedert heb ik weer eenige mooie gevallen gevonden, die ieder voor zich het bewijs leveren, dat er in onze naaste omgeving nog heel wat voorvalt, dat de moeite van het waarnemen, of zoo men wil, bestudeeren, ten volle verdient.

Het zestal teekeningen doet al terstond zien, dat we met een tamelijk heterogeen allegaartje te doen hebben, waarin ik met den besten wil geen andere dan eene chronologische volgorde weet te brengen.

Laat mij daarom allereerst de smalbladige weegbree introduceeren. Onze teekening geeft een drietal

aren dezer plant, waarvan slechts de middelste normaal is, en daarom voor 't oogenblik gevoelig buiten bespreking blijven kan. Bij de rechtsche figuur zien we naast de „hoofd“-aar zich nog een viertal kleinere ontwikkelen. Ik heb na het teekenen van dit ex. nog weer andere gevonden, waar het aantal aren tot 10 en 11 klom. Links hebben we evenwel een nog merkwaardiger figuur. Daar zien we in plaats van een aar een geheel bladrozet, waaruit zich weer eenige aartjes verheffen. Dit geheel gedraagt zich dus een paar decimeters van den bodem precies, zooals de normale plant dit op den grond doet. Ik zal dezen zomer eens zien, of dat gedeelte zich ook als stek, of desnoods als aflegger, wil gedragen.